

PORTUGAL

ZELFSTANDIGE ARBEIDERSSTRIJD

EN DE "VERTEGENWOORDIGERS
VAN DE ARBEIDERSKLASSE"

UITGEVERIJ DE VLAM
AMSTERDAM

DE

VLAM

13-90
E8,-

INHOUDSOPGAVE

VOORSWOORD.....blz. 2
 Gebruikte afkortingen.....blz. 3

Hoofdstuk 1. PORTUGAL ; STRIJD EN ONDERDRUKKING.....blz. 4-10
 - De democratie van links en de bazen.....blz. 4
 - Portugal vóór de 25ste april.....blz. 4
 - De arbeiders in beweging.....blz. 5
 - De organisatie van de strijd.....blz. 5
 - De versterking van de staat.....blz. 6
 - Het leger.....blz. 6
 - De praktijken van de PCP.....blz. 7
 - De terugging van de strijd.....blz. 8
 - De dekolonisatie.....blz. 9
 - De politiek.....blz. 10

Hoofdstuk 2. DE STAKING BIJ DE PORTUGIESE LUCHTVAART-
 MAATSCHAPPIJ TAP.....blz. 11-21
 - Tegen de PCP en het 'demokratische' leger.....blz. 11-19
 - Aanvullende opmerkingen over de
 strijd bij TAP.....blz. 20
 - Over het blad 'COMBATE'.....blz. 21

Hoofdstuk 3. DISKUSSIE OVER DE NIEUWE STRIJDVORMEN.....blz. 22-29
 A. "DE ONTWIKKELING VAN DE ZELFSTANDIGE
 ARBEIDERSORGANISATIE NA 6 MAANDEN STRIJD".....blz. 22-26
 -1- De werkelijke betekenis van de vakbonden....blz. 22
 -2- Beperkingen van de A.K.'s.....blz. 23-24
 -3- Revolutionaire ontwikkeling van de A.K.'s...blz. 25
 - Noten.....blz. 26
 B. OVER DE ONTWIKKELING VAN DE BEDRIJVENCOMMISSIE
 EN ANDERE NIEUWE ORGANISATIEFORMEN.....blz. 28-29
 - Noten.....blz. 29

Hoofdstuk 4. DE PLANNEN VOOR EEN 'RADENDEMOKRATIE' ;
 DOCUMENTEN EN KRITIEK.....blz. 31-44
 A. DOCUMENTEN VAN HET EERSTE KONGRES VAN DE
 REVOLUTIONAIRE RADEN VAN DE WERKERS.....blz. 31-36
 - Manifest van het proletariaat.....blz. 31-33
 - Besluiten van het eerste kongres van de
 revolutionaire raden van arbeiders,
 soldaten en matrozen.....blz. 33-36
 B. KRITIEK VAN EEN ZELFSTANDIGE GROEP
 GEEMIGEREDE ARBEIDERS.....blz. 36-42
 C. DE HOUDING VAN EEN 'PROGRESSIEVE' VLEUGEL VAN
 DE MFA T.O.V. DE ARBEIDERS-DASISORGANISATIES...blz. 43-44

Publikatierechten behoren aan Uitgeverij
 De Vlam te Amsterdam. Tegen citeringen
 door anderen en gedeeltelijke overname
 bestaat geen bezwaar. Doch gelet op de
 vele werkzaamheden en onkosten die op
 deze uitgave drukken, wordt aanspraak ge-
 maakt op overleg voor het geval groepen
 of personen tot omvangrijke her-publica-
 tie willen overgaan.

VOORWOORD

Sinds de officieren van de Beweging van de Strijdkrachten MFA de 25ste april 1974 in Portugal het fascistische bewind van Caetano overwierpen, is Portugal vrijwel niet van de t.v. en de voorpagina's van de kranten verdwenen. We waren achtereenvolgens toeschouwers van enthousiaste mensenmassa's om de tanks van de militaire bevrijders, van de installatie van regeringen, van de mislukking van de demonstratie van de "zwijgende moordenaar", van de vlucht van generaal De Spínola, van de groeiende tegenstellingen tussen de socialistische en de kommunistische partij, van de mislukte rechtse staatsgreep van 11 maart 1975, van de verkiezingscampagne, van de uitslag, van het conflict rond de krant "República", van het vertrek van Soares uit de regering, van de plannen van de MFA voor een "radendemocratie", van anti-kommunistische rellen in het noorden, van verdeeldheid binnen de MFA over het document van de "gemiddelde" officieren rond Antunes, van staatsgreepgeruchten, van het oprijfschuiven van de kommunistische premier, van de installatie van een "neutrale" regering, enz.

In Nederland roept men aanvankelijk omverdeeld "democratisch" op de omverwerping van het fascisme in Portugal. Maar naarmate in Portugal zich de tegenstellingen tussen de verschillende stromingen in de MFA en tussen de verschillende partijen toespitsen, ontstaan er ook in Nederland verschillende opvattingen over wat nu "democratie" en "socialisme" is. De P.v.d.A. en de V.A.R.A. scharen zich achter de koude oorlog van Soares, de aanvoerder van de portugese zusterpartij. "Links" Nederland doet mee aan deze heropleving van de koude oorlog en is tegen Soares en vóór een "socialistische ontwikkeling" van de Portugese Revolutie. Wat dit "socialisme" inhoudt blijft ondertussen onjuidelijk.

Wij gaan ervan uit dat het socialisme alleen het werk van de arbeiders zelf kan zijn. De massamedia laten ons echter in het ongewisse over onze vraag hoe de portugese arbeiders tegenover de "Portugese Revolutie" staan. Ook degenen die zich in Nederland uitspreken voor een "socialistische ontwikkeling" in Portugal zwijgen als het graf over de houding van de portugese arbeiders zelf. Wat we te zien krijgen is de politieke poppen -

kast van de partijen, de vakbonden en de M.F.A.

Deze "voortegenwoordigers" van de arbeidersklasse hebben zich in onze ogen echter te vaak onttrokken als dienaren van het kapitaal om nog langer te geloven dat zij voorstanders zijn van het socialisme dat wij ons voorstellen. Met deze brochure willen we bijdragen tot een analyse van de gebeurtenissen in Portugal vanuit het standpunt van de arbeiders zelf. Daarom geven we informatie over de grote beweging van stakingen en bedrijfsbezettingen na de 25ste april en de reactie's daarop van de politieke poppenkast. We hopen duidelijk te maken dat de "Portugese Revolutie" in werkelijkheid een ingewikkeld geheel is van verschillende klassen, organisatievormen en opvattingen.

De teksten van de eerste twee hoofdstukken komen overeen met de inhoud van twee door de franse groep "Mise au Point" uitgegeven brochure's ("Lutte et répression: la démocratie de la gauche et des patrons" en "Une lutte exemplaire: les travailleurs de la TAP face au PCF et à l'armée démocratique"). Het derde hoofdstuk bestaat uit een artikel, verschenen in het portugese blad "Combate", voorzien van noten en bekritiseert door één van de schrijvers van "Portugal, l'autre combat". Het vierde hoofdstuk is een vertaling van een door een groep portugese emigranten in Frankrijk uitgegeven brochure.

Over het algemeen kunnen we het met de opvattingen in deze brochure eens zijn. Natuurlijk kunnen we niet instaan voor de juistheid van elk genoemd feit. De lezer zal opmerken dat in de brochure verschillende en vaak tegenstrijdige toekomstverwachtingen uitgesproken worden. De uitkomst van deze verwachtingen laten we aan de toekomst over. Tenslotte moeten we erop wijzen dat de brochure vaak niet identiek is aan de oorspronkelijke teksten. Voor een deel is dit te wijten aan vertaalfouten, voor een deel aan het verkorten en in andere onderlinge volgorde plaatsen van zinnen, en hele delen van artikelen. Soms hebben we ook korte aanvullingen gegeven. We nemen daarmee echter geen afbreuk gedaan te hebben aan de strekking van de teksten, al ligt de verantwoording daarvan geheel bij ons.

LIJST VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN

- AK arbeiderskomitee of -kommissie
AV algemene vergadering
AWO afdeling bij de TAP
BK meestal: bedrijvenverbindingkomitee
ook wel : bestuurskommissie, een
soort van ondernemingsraad
CNO kollektieve arbeidsovereenkomst
COMT komitee voor revolutionaire organi-
satie bij de TAP
CP kommunistische partij ("Moskou")
MFA beweging van de strijdkrachten
PCO de portugese CP
PIDE de geheime dienst van het fascisti-
sche régime
PPD portugese volksdemokratische partij
PSF portugese socialistische partij
(sociaal-demokratisch)
RRW revolutionaire raden van de werkers
TAP portugese luchtvaartmaatschappij
VK vakbondskommissie bij de TAP